

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Locuati'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romani'a:
4 galb. pro ann. — 2 galb. pro 1/2
de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costu 10 cr.

Proieptulu de resolutiune

in cestiunea de „Uniune“ a Transilvaniei.

Cetitorii nostri cunosc cu deputatii romani d'in Ungari'a, dupa venirea lor indata la Pest'a se intru in conferintia, spre a se consulta asupra modulu de purcedere nu numai fatia cu momentosa cestiune de natiunalitate, ci si fatia cu alte cestiuni mai insemnate, cari aveu camer'a reprezentantiloru Ungariei a le desbata in sesiunea presinte. Actele conferintiei deputatiloru Romani sunt dovada despre activitatea lor. Proieptulu de lege in cestiunea de natiunalitate inca este cunoscutu, precum si impregiurarea ca, la propunerea deputatulu Ales. Romanu, facuta cu scopu de a se mediulocei o invoire cu deputatii serbi si ruteni, intrunindu-se toti intru una singura conferintia s'au facutu d'in doue proiepte (alu romaniloru si serbo-ruteniloru) unulu, pentru ca astfel purcederea lor solidarica se aiba mai mare efetu nu numai prin numerulu membriloru spriginitori ci si prin uniform'a, identic'a activitate. Cu tote ca intre membrii conferintiei intr'unite se aflau (ca si mai nainte de intrunire) unii, cari neci decatu n'au potutu fi induplecati a primi solidaritatea deplina neci intr'asta singura cestiune de natiunalitate, cu atatu mai putienu intr'alte, ceea ce neci nu li-s'au cerutu cu rigore, bucuri'a majoritatii era totu si intemeiata vedindu ca minoritatea se oblega a nu combate proieptulu facutu per majora. Unu rezultat destulu de frumosu la inceputu, carele da sperantia, ca solidaritatea lor passiva are se devina mai tardioru activa. Nu ne insielaramu cei ce am speratu astfelu. Purcederea magiariloru au contribuitu multu la realisarea solidaritatii active a membriloru mai nainte passivi. Insultatoriulu de unu membru magiaru de lege, ce dupa contielegere prealabile cu majoritatea camerei si cu guvernulu esitu d'in acesta majoritate l'au fauritu nobile par fratrum Kerkápoli-Horváth, apoi celu deformatu alu comisiunii centrale, au deschisu ochii toturoru, au desvelitu planulu de magiarisare, au stinsu si ultim'a schintea de sperantia d'in inim'a condeputatiloru, cari de o parte credeu in sentiulu de dereptate alu majoritatii dietale seu alu guvernulu magiaru, era de alta parte nu potea presupune ca acesta majoritate, carea la 1861 ingagiase onorea sa, se-si uite de ea in cursu de 5—6 ani. Tempora mutantur et nos mutamur in illis.

Bucuri'a nostra ajunsese la culme candu veduram deplin'a solidaritate a deputatiloru slavo-romani in conferintia adunata la ospetalea casa a dlui dep. Cernoviciu, si candu toti fara de exceptiune dechiarara, ca voru combate umilitoriulu proieptu de lege alu magiariloru si voru parten' proieptulu slavo-romaniloru.

Vedindu maioritarea, si pana aci solidarica, a conferintiei adesiunea si unanimitatea confratiloru deputati, cari mai innainte avuse ore-si cari scrupulu in privintia unoru paragrafi d'in proieptulu slavo-romanu, se involu a li da latitudine de a dechiaru ca partenindu ei proieptulu minoritatii, si reserveza de a face emendamintele lor cu ocaziunea desbateriloru speciale, daca d'in intemplan' s'ar primu acelu-a de obieptu alu desbateriloru. Trebuie se amintimu aici ca d'intre toti numai d. deputatu Ioanovicu au dechiaratu ca se va servi de acesta latitudine concessa. Pentru acest'a cu mirare ametitutu Dechiaratiunea dsale atatu in diurnalulu guvernamentalu „Pesti Napló“ catu si in „Albin'a“ formulata intru altu intielesu. Caus'a inse o scimu ca au fostu indiscretiunile reportorulu „Albinei.“ Noi crediendu, ca publicarile preatempurie ale unoru incidintie de natura preadelicata d'in sinulu conferintiei nostre, ar pote periclitu nu numai solidaritatea, la carea ajunsese odata post tot discrimina rerum, ci si efectulu seu a supra magiariloru d'in sectiunile dietei, aflaramu a fi cu cale a tacu, a nu publica nemica, pana a nu vedu conclusulu sectiuniloru.

Iu urmarea dechiaratiunii dlui Ioanovicu si a unoru comentarie false si alterate a le diurnaleloru magiare publicate dupa impartesirile d'in „Albin'a“, magiarii incepura a se indoi despre solidaritatea nostra, radimati, de trei ori dorere, pre sperintia de pana acum pentru noi forte trista, si suscepura in sectiuni lupt'a cu multa ardore in contr'a votulu mi-

noritatii si firesce pentru operatulu lor, dar' vedindu ei unanimitatea nostra in tote sectiunile, candu a trei-a d'i in sectiunea a VI. in carea deputatii natiunalitatiloru sunt mai numerosi, desbaterile se prelungira, deputatulu Pulszky roga pre membrii sectiunii a suspende conclusulu pentru doue d'ile, d'icandu ca dsa chiar acusi vine d'in sect. VI. unde betranulu Deacu cu Cengeri, si de nu me insielu cu Simonyi, lucra d'impreuna la unu altu proieptu de lege, carele precum spereza dsa va multumi natiunalitatile. Ne surprinse acesta noutate, dar' marturisimu ca nu ne-au potutu amagi, cu tote aceste deputatii romani si Serbi se invoira a suspende conclusulu. Magiarii si-ajunsera scopulu de a delaturu unanimitate dechiarare a slavo-romaniloru de a nu lua parte la desbaterile speciale si de a est d'in sectiuni.

Pote ca se voru fi aflu mai multi d'intre deputatii slavo-romani, cari se amagira prin tactic'a magiariloru si incepura a spera de la Deacu, dar' nimeni nu s'a amagitu mai cumplitu decatu d. deputatu Babesiu, carele prin telegram'a sa publicata in pripa mare in „Albin'a“ au amagitu tota lumea romana si in prim'a linia pre confratii nostri de la „Romanulu“, cari era prin o scire electrica publicata in acestu diurnalu si primita cu multa aviditate in tote diurnalele magiare au mistificatu tota lumea magiara si mai alesu pre cei de la putere, ca-ci acesti-a cu multa mirare intrebau de caus'a acestei schimbări repentine si cautau cu lamp'a lui Diogene pre omulu, carele se li descurce acesta enigma cu atatu mai vertosu, ca-ci ei cunosea preabine nepotintia lui Deacu. Unu impoiatu d'in cea mai apropiata vecinatate a ministrulu presedinte ne-au recercatu a nume pentru a pote primi desluciri mai de aproape a supra telegramei d'in „Romanulu“, atatu d'icandu ca unu membru comunu acestulu venerandu diurnaru romanescu, a le carui grele cuvinte cadu greu in cumpen'a cea vacilante a dualistiloru magiari. Noi i dederam chiea, mistificatiunea inceta, dar observaram ca respectivulu nu fu multimitu de acesta deslegare a enigmei, d'insulu accepta se primesca imbucuratori'a scire despre opiniunea schimbata la Bucuresti... Dupa ce-i-am observatu, ca la atare schimbare s'ar recere cauza suficiente, temeiu solidu, ceea ce lipsese cu totulu, s'au departatu cu o espressiune a vultulu cu totulu contraria celei ce o vedusemu in fati'a lui la intrare. — Pentru ca cetitorii nostri se cunosea mai bine situatiunea, se-si pota splica cele intemplete in sectiunea VI. cu unu eventu se vedea si in dosulu culiseleru politice magiare, ca astfelu se aiba a mana chiea multoru lucruri si chiaru a mistificatiunii amintite mai sus, mai nainte de a trece la obieptulu indegetatu in fruntea acestui articlu, avem se graimu in nr. viit. despre nepotintia lui Deacu.

(Va urm.)

Revista diurnalistica.

Sub titulu, „Uniunea Transilvaniei cu Ungaria“ cetimu in „Zukunft“ urmatori'a introducere la proieptulu despre regularea uniunei.

„Cu una energia recunoscuta chiar' de contrarii sei ministerulu magiaru calca cu picioarele tote institutiunile venerabile si drepturile acuisite, si aduna membrele disiecte ale coronei s. Stefanu, spre a le contopi intr'unu statu unificu.

Abie a scosu la cale in Croati'a uniunea impusa tiei prin frangerea toturoru drepturiloru, prin nimicirea toturoru institutiuniloru autonome, sub scutulu baionetelor si a gendarmeriei; abie a prochiamatu de legalu si a substernutu coronei tratatulu inchiaiatu pre bas'a unoru dispusetiuni anticonstitutiunale si nevalide chiar' in sensulu legii octroate numai spre acestu scopu; candu indata si tinde cu aceea-si mana violenta dupa a don'a tiera de corona de asemenea insomnate, a carei opusetiune, sfarimata in decursu de doue diecenie si in urma franta, nu va fi atatu de mare ca opusetiunea Croatiei, care si-a pastratu nedependintia pana acum.

Comisiunea dietei magiare esmisa in caus'a cestiunii transilvane si-a presintatu este d'ile raportulu despre pretins'a „regulare detaiata a uniunei,“ si a substernutu unu proieptu de lege, care se baseza numai pre articulu de lege d'in Posiunu VII. 1847, si pre celu d'in Clusiu I: 1848, si abstrage de la tote drepturile autonome si de la tote privilegiile garan-

tate marelui principatu in cesti douedieci de ani d'in urma; abstrage de la tote legile si institutiunile sanctiunata sub sigilulu solenu alu maiesterei sale si aduse cu si fara concursulu intregulu senatu imperialu alu fostei Austrie; prin tacere completa dechiaru de nula tota constitutiunea emanata de la autoritatile supreme ale imperiului, si in cadrele „coronei magiare“ da tiei una pusetiune, care e destinata nu numai a sterge tota urm'a nedependintiei de mai nainte, ci si a frange cu violintia drepturile natiunale ale romaniloru si germaniloru, si a face d'in aceste doue natiuni sierbii soiulu magiaru, care si acum se afla inca intr'una minoritate disparinte.“

D'intr'unu articlu alu diurnalulu „Osten“ suprascrisu „Egemonia magiara si cancelariatulu imperialu alu lui Andrassy“, estragemu urmatoriile:

„Pest'a incepe totu mai tare a se gera ca punctulu de greutate alu monarchiei austriace si omenii de acolo cugeta, ca dualismulu s'a infintiatu numai spre a impune intregulu imperiu vointia magiariloru ca lege.

Nu mai e de lipsa a spune, ca atare situatiune, pre cum o dorescu magiarii, e neposibila, si deca totu-si s'aru crea prin unu atacu momentanu, aru trebui se se nimicesca prin puterea nesuperabila a referintieloru faptice.

Magiarii nu sunt poporu de cultura. Intr'unu imperiu inse, unde locuescu popore de cultura, intr'unu imperiu locuitu de natiuni, cari au intrecutu natiunea magiara pe cararea civilizatiunii, nu pote fi vorba de egemonia magiara, de cum va nu s'aru afla vr'unu barbatu de stat, care se aiba tristulu curagiu, a infeliu in modu peturandu unu capulu in jos, si a provoca estu-

Se cautamu numai odata la Ungari'a, ce lucruri se petrecu d'incolo de Lait'a, de candu s'a pusu tier'a la dispusetiunea magiariloru. Se cautamu numai, ce lucruri s'au inauguratu acolo spre rusinea civilizatiunii. Pre stradele publice omenii se omoru unulu pre altulu. Nici una carutia de posta nu-si pote continua cursulu fara periclu. Meseri'a hotiloru a luat dimensiuni inspaimentatorie. Conducatori si agitatori politici se arunca in inchisore ca criminalisti ordinari fiindu suspitiunati, ca au ucisu, furatu si insielatu. Seu dora spectacululu acestu-a dovedesce esistintia unui poporu de cultura; seu dora unu poporu, in midiloculu carui-a se intemplan scene de aceste, e chiamatu la egemonia preste alte popore mai inaintate? La aceste intrebari cauta se raspundemu categorice in modu negativu.

Europ'a ar' fi proruptu de multu intr'unu risu batjocuritoriu despre tote ce se intemplan in Ungari'a, deca nu s'ar' fi espusu guvernulu austriacu cu renumele seu si n'ar' fi esoperatu una dejudecare mai binevoitoria. Si d'incolo de Lait'a s'ar' fi resculatu de multu poporele nemagiare, slavii in nordu si sudu, romanii in Ungari'a si Transilvani'a, contra jugulu nenaturalu, de nu li-s'ar' spune neintreruptu d'in Vien'a, ca ei sierbescu interesulu Austriei, candu suferu inca pre unu tempu ore-care acesta proba grea. Pre candu magiarii se magulescu, ca punctulu de adesiune alu Austriei e in Pest'a, acelu punctu se afla factice numai in Vien'a, si de aici se mena masina, ce spendiura in aeru, si a cupiditatii magiare dupa nedependintia. Noi austriacii, firesce in contr'a vointiei si interesulu nostru, ne-amu condamnatu la rolulu vulturelu d'in fabul'a lui Esopu, care vre se invetie pre brosc'a magiara a sbura. De n'amu fi noi, de multu nu s'aru mai afla nici urm'a descendintiloru Uniloru cari au invasiunatu sub Atil'a siesurile roditorie ale Dunarei. Continue numai magiarii, a duce trebile pana la extreme; acusi se voru cal ei, ca au provocatu fatulu, cu care se joca acum in modu temerariu. Cancelariatulu lu Andrassy aru impli tocmai mesur'a paciintiei nostre, si aru incorda arculu tocmai cu atata, catu e de lipsa, pentru ca se se franga.“

Dlul generariu Thür,

In Ungari'a.

Generare.

Ti-aduci aminte, ca in prima-ver'a anulu 1863, venise si de la Turinu la Bucuresti cu scopu de a stabili una intie-

legere între Romani și Unguri. Ai venit la mine împreună cu amiculu nostru comunu, cu d. colonelu Cretulescu. Vr'o trei sero lunge, dar' interesante, conversaramu și discutamur împreună. Nu ti vei fi uitatu de vorbele ce-ti adresam, că Românii nu pot stă la vorba cu Ungurii în câtu tempu acesti-a nu voru a recunoșce principiulu de dreptu naturale și pozitivu alu egalității naționale, și în deosobi independenții Transilvaniei de Ungari'a. Atunci dta, generare, ai luat condeiulu și înaintea noastră, a dlui Cretulescu și a mea, ai scrisu ai subscrisu, și apoi ai publicatu în *Romanulu* urmatoriulu apelu:

APELU.

Sê nu criticăm trecutul, au fostu gresiele comise, multe gresiele; inse d'in tote părțile. Aceste gresiele le-am platitu scumpu, sê ne serve dar' de lecțiune pentru presentu și pentru viitoriu.

Sê aruncăm velulu uitării preste tote certele trecutulu și sê vorbim adî cu vocea animei, cu vocea rațiunei, pentru ca sê nu ne pierdem viitoriulu.

Austri'a pune asta-di o arma în man'a Romaniloru d'in Transilvania: bage bine de semă, sê nu se taie cu ea, că-ci e o arma cu doue tăsiuri, cu care, voindu a lovi pe altii, se pote cine-va vulneră de morte chiaru pe sine însuși.

E momentulu pentru Romani de a-si stabili bine pusețiunea lor; sê se opuna deci Unirei cu tota energi'a, pentru că fia-care Unguru scie sêu trebuie sê scia că Românii au dreptu sê faca acêsta; cera Românii vechi'a autonomia a Transilvaniei, și Ungurii, Secuii voru sê a se supune decisiunei majorității, cu atâtu mai virtosu, că d'in nenorocire la 1848 Românii n'au fostu nici macaru întrebati.

Românii sê se feresca inse d'a fi conduși de pasiunile lor pan'a votă tramiterea deputatiloru la Reichsrath; acesti-a-i va ruina cu deseversire; pretiulu unui triumfu efemeru ar' fi platitu cu pierderea totale a viitoriului.

Ungaria, Transilvania și Croatia sê si recunoșca și sê si respecte imprumutatu independenții lor; aceste trei țiere sê recunoșca și sê asigure o perfecta egalitate între naționalități; și numai în casulu acestu voru fi în stare de a tracta cu efectu despre o alianția strinsa între ele. Numai cu chipulu acestu voru potè ajunge la unu viitoriu securu și fericitu. Era deca, d'in contra, aru cercă sê stabileșca supremații unei țiere asupra celii altor.

Sê ne aducem aminte, că desbinările nostre facu poterea Austriei, sê ne unim daru fratiesce și vomu vedè cas'a Austriei cadindu în nepotintia.

Subscrisu S. Turr.

București, 27 maiu 1863.

Sê fi uitatu, generare, de acestu apelu alu dta? Er' deca n'ai uitatu, ce însemneza atunci cele ce scrii asta-di în diarielu Ungariei, unde în locu de perfecta egalitate națională, ce pretindeai în apelu, vorbești de o unica naționalitate politică, adică cea ungurescă în tota Ungari'a și Transilvania; în locu de independenții constituționale a Transilvaniei, ce proclamai în apelu, asta-di nu recunoști în acêsta țiera de câtu municipii și districte ale Ungariei; și în locu sê combati pe avocatulu Deák și ai lui, a carui strimta, sofistică și pericioasă politică atâtu mi-o injurai nu numai la 1863, dar' și dupa acêa, asta-di ne invită de a luă în considerare proiectulu de naționalității alu acestui fatalu avocat, proiectu cu multu mai insolent decâtu chiar' acelu alu lui Kerkápolyi-Horváth! Nu cum-va vei dice și dta, generare, ca demnulu dtalesu colegu Klapka, că împregiurările s'au schimbatu, și cu aceste v'ati prefacutu și dv. *Tempora mutantur, et nos mutamur in illis*. Adu-ti aminte, generare, de ce'a ce-mi diceai și mi repetai adesea, că advocatii uniti cu baronii Ungariei duc la perire nemulu ungurescu. — Nici odata n'asi fi crediutu, că aveam sê te vedu odata, generare, abjurandu-ti credințele și dandu mana de ajutoru acestoru fatali advocati și baroni.

Salutare, fratia.

„Rom.“

A. Popu Ilarianu.

București, 7 noemvre s. v. 1868.

Dieta Ungariei.

Siedintia d'in 24 noemvre a casei deputatiloru.

Presedinte: Szentiványi, notariu: Bujanovits, d'in partea guvernului: Gorove, b. Wenckheim, c. Andrassy, c. Festetics.

Autenticandu-se protocolulu siedintiei d'in urma b. Gavrilu Kemény cetesce raportulu în causa liniei ferate Oradea-Mare — Clusiu — Brasiovu. — Se va tipari.

Ministrulu Gorove presinta conventiunea postale și comerciale, facuta cu Svitier'a; — se va tipari.

Csengery cetesce raportulu comisiunei centralei despre referințele confesiuniloru recepte; — se tramete la tipari.

Apoi presedintele Szentiványi face cunoscutu, că

representantii regatelor triunite (Croatia-Slavonia-Dalmatia) au sositu, și i chiama sê între în sinulu parlamentului comunu magiaru, și dupa-ce au intratu, i saluta între aplausele și eljen-urile cele mai frenetece ale deputatiloru ungurei.

Vakanovics (croatu) saluta corpulu legelativu în limba croata.

Zuvics (croatu) țiene în limba magiara pangiriculu impacatiunei croato-magiare, și prin acêsta seceră aplause sgomotoșe d'in partea magiariloru.

Fr. Deák propune a se ceti credenționalele deputatiloru croati, și acesti-a sê se verifice indata, ca astu-felu sê pota procede și ei la alegerea membriloru pentru delegatiune.

Dimitrievics cetesce credenționalele, și deputatii croati se verifica.

Col. Ghyeczy propune, ca, conformu dispusețiuniloru actului de impacatiune, cas'a sê alege ea îns'a-si membrii croati pentru delegatiune, er' nu representantii croati singuri, dupa cum propuse Deák. — Se primesce.

Intemplandu-se votarea, rezultatulu fu: D'intre 265 voturi dr. Suhaj capetă 257, Zuvics 257, Bedekovics 256 și c. Pejacsevich 256.

Înainte d'a se trece la ordenea d'lei, **Elia Macelararu** în numele sêu și alu deputatiloru suscrisi presiuta urmatoriulu

Proieptu de resolutiune.

În considerare, că țierile Ungari'a, Croatia Slavonia și Dalmatia, precumu și Marele Principatu Transilvania constituiescu statulu de sub corona Stlui Stefanu;

În considerare, că aceste țieri și în specie Transilvania și Ungari'a dupa santiunea pragmatică și pe bas'a altoru legi și documente de dreptu publicu, parte anteriori parte posteriori, au avutu guvernamentu și legislatiune independente și separata;

În considerare că, pe bas'a santiunei pragmatice primita în diet'a Transilvaniei la a. 1722. și înarticulata la a. 1744, între Transilvania și cas'a domnitoria a fostu aceeași legatura, care este între acêsta casa și între Ungari'a;

În considerare, că dupa unitatea de interese între Ungari'a și Transilvania, nu numai acumu ei și pe viitoriu este necesaria și de doritu o legatura mai strinsa de câtu uniunea personale basata în santiunea pragmatică;

Înca și atunci candu nu s'ar potè face exceptiune contra lui nici formale nici materiale, nu este decisiunea unei reprezentantie de poporu, pe a unei corporatiuni de caste;

În considerare, că ide'a fundamentale a unei legaturi mai strinse între ducele țieri surori, nu pote zace în decisiunile unei corporatiuni de caste, ci numai în desvoltarea mai eficace atâtu materiale câtu și spirituale a poporeloru d'in ambe țierele;

În considerare, că acêsta legatura numai atunci pote fi salutare și permanente, dacă la regularea ei definitivă se voru luă în considerare interesele poporeloru nu numai d'in un'a ci și d'in cealalta țiera;

În considerare, că acêsta numai atunci este cu potintia, dacă atâtu un'a câtu și cealalta țiera are reprezentatiune de poporu;

În considerare, că capacitatea necesaria pentru fericit'a deslegare a acestei cestiuni nu pote compete numai unei sêu numai celeialte reprezentatiuni, ci aceea trebe sê fi impartita între reprezentatiunile ambeloru țiere;

În considerare, că Transilvania neci la 1848. n'a avutu, nici asta di reprezentatiune de poporu nu are;

În considerare, că dupa relatiunile de dreptu publicu în Transilvania de la 1848 în cocu, o lege de alegere necesaria pentru reprezentatiunea poporulu, numai prin ordinu maiestaticu este posibilu;

În considerare, că astfelu de ordinu maiestaticu, a carui legalitate zace chiar' în neincungiurabilitatea lui, nu numai că nu stă în contradicere cu principiile ratiunali ale constituționalismului, d'in contra este prim'a condițiune a acestui-a, și ca atare este cu atâtu mai de justificatu, cu câtu cuprinde în sine mai multu calitatile materiale ale constituționalismului;

În considerare, că asta-di spiritulu articulu lui V. de la 1848. d'in Posionu, ar' corespunde mai bine acestoru calități;

În considerare, că chiamarea legislatiunei nu pote fi ca cu mâni legate prin decisiunile timpiloru trecuti sê subordinăm legiloru interesulu poporului, și asiã viitoriulu trecutulu, scopulu midi-locoloru, și chiamarea ba detorintia ei este a aduce legi în interesulu poporului;

dupa tote aceste, avendu în vedere că proieptulu în cestiune este în directă contradicere cu considerantele memorate mai în sus; — camer'a sê pronuncie în modu de

resolutiune:

că în împregiurările subversante, camer'a nu se lasa în discutiunea proieptulu de lege propusu de ministeriu în causa uniunei;

totodita, camer'a si-esprime dorintia, ca guvernulu respunsabilu pe langa aprobarea Maiestatei sale, emanandu unu regulamentu de alegere dupa principiile art. V. de la 1848 d'in Posionu și dupa principiulu reprezentatiunei poporului, sê midi-locesca câtu mai curendu convocarea dietei transilvane, și cu bunaintelegerea ambeloru camere sê faca posibile regularea definitivă a acestei cestiuni.

Pest'a, 24 noemvre 1863. *I. Macelararu, A. Tincu, L. Petcu, J. Tulbasiu, J. Balomiri, S. Balomiri, A. Dobrzenszky, J. Hodosiu, S. Borlea, V. Babesiu, F. Varga, A. Mocsonyi, G. Mocsonyi, A. Mocsonyi, A. Romanu, A. Medanu, Dr. Svetozar Miletics, S. Popovics, A. Wlad, J. Popoviciu Desseanu.*

Se va tipari.

Apoi se incepe desbaterca generale a proieptulu pentru egal'a îndreptățire națională, și întieleptulu ungariloru

Franc. Deák iã cuvintulu, spunendu că proieptulu comisiunei centralei nu-lu îndestulesce, pentru că nu nimicesce cum se cade titulele de dreptu politicu ale celoru-a-lalte natiuni d'in patria. Dreptu-ace'a d'ni'a lui crede, că în proieptulu respectivu trebe a se pronuncia chiaru și fără reserva, că în Ungari'a numai una natiune politică existe, și acêsta este una și indivisibilă natiune magiara, — mai departe trebe a se spune espresu, că limba statului și prin urmare a dietei este eschisivu cea magiara, etc. — Proieptulu comisiunei centralei se va tipari cu modificatiunile facute de Deák.

Alexandru Mocioni spriginesce proieptulu minorității naționale prin una cuvintare lungă, condusa de una logica tare și bogata în arguminte.

Georgiu Bartal se încercă a combate proieptulu minorității, credindu că elocintia lui cea puternică va potè stabili temeliu pretensiuniloru juste ale natiuniloru nemagiare.

Milosu Dimitrievics pledeza în contra proieptulu comisiunei centralei, care nu deslega ci rancesce a luncu cestiunea ce'a de vietia — cestiunea națională, și, dupa cum se potè observă, partenț proieptulu minorității.

B. Ludovicu Simonyi spriginesce proieptulu lui Deák.

Desbaterca se va continua mane.

Apoi deputatii croati se impartu în sectiuni.

Sectiunile sunt invitate a luă la pertratate proiept. de lege pentru controlarea detorieloru pendinti și pentru pensiunile comuni.

Siedintia se inchiaia la 3 ore d. a.

Siedintia d'in 25 noemvre a casei reprezentantiloru.

Presedinte: Szentiványi (și cătra fine Gajzagó); notari: Mihályi și Bujanovics; d'in partea regimului ministrii: Gorove, b. Wenckheim, b. Eötvös, Horváth și c. Andrassy.

Autenticandu-se protocolulu siedintiei trecute, se facu cunoscute scrisorile venite, și apoi

Pata y interpeleza pe ministrulu cultelor și instructiunei publice, că percepiatu-a capitaturile fondurilor Ludoviceului, aca-lemiei de ingeneri și gardei unguresci, de la guvernulu austriacu? și deca e, lu roga sê dea semă despre starea acoloru a.

C. Eszterházy întreba pe ministrulu comunicatiunei, că este aplecatu guvernulu a primi atari oferte pentru linia Clusiu-Brasiovu, cari sê suplinesca una parte însemnata a șeselor recerute pentru linia respectivă?

C. Dominicu Teleky în numele sêu și alu consotiloru sêi ardeleni propune, ca dreptulu privatu magiaru sê se estinla și preste Transilvania.

Kautz raporta d'in partea comisiunei finantarie despre acoperirea șeselor administrarei justitiei în cetățile unguresci; er' Eugeniu Beniczky cetesce bugetulu casei.

Apoi se voteza definitivu proieptulu de lege despre espropriare, și se tramete casei magnatiloru.

Trecundu-se la ordenea d'lei, se continua desbaterca generală în causa națională.

Paulu Trifunacz (serbu și secretariu ministerialu ungurescu) considerandu, că proieptulu magiariloru este basatu pe libertatea individuale și prin urmare nu pote îndestuli pe natiunile nemagiare, pledeza în favorulu proieptulu lui Alexandru Mocioni, care este alu totoruru deputatiloru naționali nemagiari.

Apoi se scola b. Eötvös, și într'una cuvintare plina de frase gole (aplaudate de magiari) se încerca a combate pretensiunile cele juste ale natiuniloru nemagiare, palmundu și fara mila parerile proprie, desfasiurate în brosiur'a compusa și data publicității de dlu baronu în 1865 su titlulu „Cestiunea naționalității”, în care dice, că „cestiunea națională”

lătii nu se pote decide prin vocea imperativa a majorității, ci numai prin cointelegere reciproca, și această (adeca deslegarea cestiunii naționale) nu o vomu potè ajunge pre calea, care o urmarimu noi" (ungurii).

Fridericu Bömches doresce a se modifica § 27, ca astu-felu dreptulu limbii sasesci sè se sustiena și pentru venitoriu, conformu articlului I. d'in 1847, pentru că la d'in contra nu pote sprigina neci proieptulu lui Deák neci alu majorității magiare.

Sandru Nicolics nu partenesce neci proieptulu magiarilor neci alu nemagiarilor, pentru că el'a nu coresponde dreptății și ecuității, ér' est'a preinde prè multu (!)

Stratimirovics spriginesce proieptulu minorității si conbate cu argumente tari pe cel'a alu magiarilor.

Antoniu Iankovics spriginesce cu date statistice proieptulu lui Deák.

Fabricius (sasu) se alatura propunerii lui Bömches.

Gregoriu Thury ataca proieptulu minorității, afirmandu, că acelu-a tinde (?) a nimici unitatea și integritatea statului magiaru (!)

Eitel (sasu) partenesce motiunea lui Bömches, spunendu, că proieptulu magiarilor nu pote sè inddestulesca pe natiunile nemagiare; — pentru ce croatii sunt liberi a vorbi in limb'a loru naționale, in diet'a unguresca, dîce vorbitoriulu, ér' sasulu, romanulu, serbulu etc. e lipsitu de acestu dreptu sacru, care natur'a lu dede tuturoru fiintieloru cuventorie?

Plachy primesce proieptulu lui Deák.

Adolfu Dobrzansky areta, că deslegarea justa a cestiunii naționale este: una necesitate imperativa pentru esistintia natiunii magiare și pentru venitoriulu acestei țiere; areta d'in scrisori donatiunali, d'in legile țierei, d'in decretu regesci și d'in alte documinte istorice, că natiunile nemagiare au esistatū totu de una ca afari, avendu autonomia naționale; și documenteza, că prerogativ'a natiunii și a limbii magiare numai cu finea seclului XVIII. incepū a amenintia drepturile și esistintia natiuniloru nemagiare; dechiara mai departe, că legelatūnea unguresca nu e in dreptu a decide a supr'a cauzei naționale fără concursulu și invoirea natiuniloru nemagiare, și spriginesce proieptulu minorității. (Cuventura acést'a vomu publică-o intrega in nr'ii venitorii.)

Makray vede la spatele proieptulu minorității pe colosulu d'in nordu (!), și astu-felu partenesce proieptulu lui Deák.

Sigismundu Borlea spune, că de la 1848 incoce tote guvernele inaugurate și cu deosebire fratii magiare au bucinatu cu multa alarma, că voru a realisā ideile cele mari de libertate, egalitate, dreptate și fratie, și fiindu că guvernele respective au procesu chiaru in contra acestoru idei maretie, tote au caditū; deci aiba grige magiarii, că-ci luptanduse in contra acelorū idei umane și sublime, ei inca potu se cada prè lesne, — și atunci? — (Cuventarea vomu publică-o per extensum.)

Ministrulu Horváth presinta legea despre rescumperarea urbarialelor, santiunata.

Presedintele spune, că in siedintia de mane in locu d'a sè continuā desbaterea generale a supr'a cestiunii naționale, se va pertratā bugetulu ministeriului finantieloru.

Siedintia se inchiaia la 3 ore d. a.

D'in delegatiuni.

Siedintia delegatiunii magiare tienuta in 24 noevre.

Presedinte: Somssich; notariu Rajner. D'in partea guvernului comune: Beust, b. Bela Orczy, b. Becke, Wönniger. Ministeriulu de resbelu a fostu reprezentatu. — D'in partea guvernului magiaru: ministrii c. Andrassy, Lónyay, Gorove, Horváth, c. Festetics, b. Wenckheim.

Cetindu-se protocolulu siedintiei trecute, se face esceptiune contr'a ordinei siedintieloru; și ci siedintia trecuta nu a fostu siedintia prima, ci numai continuatiunea siedintieloru delegatiunii, care este totu cel'a d'in Vien'a. Notariulu dede dealucirea, că protocolulu este scrisu asiā: Siedintia prima a Delegatiunii de nou conchiamata prin Majestatea sa pre 12. noevre 1868.

Se autentica protocolulu. Presedintele anuncia cu bucuria, că regatulū trei-unitu Croati'a, Dalmati'a și Slavoni'a inca este reprezentatu pentru desbaterea afaceriloru comuni, și ci mandatarii acestoru țiere s'au infatisiatu.

Membrii delegatiunii croate sunt: Suhaj, c. Pejaševich, Zuvics și Bedekovich. Presedintele i salutā și si-esprese bucuria, că acést'a corporatiune a leglatiunii magiare represinta totalitatea provinciiloru de sub coron'a magiare.

Cei patru membri croati fura impartiti numai decātu in sectiunile respective.

Cont. Antoniu Majláth și c. Georgiu Károlyi presinta raporturile relative la bugetulu pentru esterne și ma-

rina. Ambele se considera ca cetite. Se voru tipari și distribui intre membri.

In numele sèu și alu mai multoru membri, Eduardu Zsedényi presinta apoi urmatori'a interpelatiune, adresata ministeriului comune de resbelu:

Amu intielesu cu bucuria, că ministeriulu afaceriloru esterne si-a intrebuintiatu influenti'a in interesulu sustinerii pazei, și că evenimentele d'in Principatele danubiane nu i-au trecutū atentiunea.

Dupa ce inse parerile ministeriului comune de esterne, rostite in senatulu imperiale cu ocaziunea desbateriloru pentru inarmare, se esplica, contr'a notei dtu 30 oct. d'in anulū curinte, in unu modu resbelicu, ca-si candu ministeriulu de esterne nu ar' fi petrunsu de politic'a receruta de situatiunea monarchiei austro-magiare, adeca ca pondulu decisivu sè fia indreptatu spre organizatiunea interna, și că ministeriulu sè nu se departeze de la implonirea acestei misiuni supreme, decātu in casulu candu interesele monarchiei ar' pretinde in modu imperativu una asemenea procedere; dupa ce, de alta parte, sub pretestulu că monarchiea austro-magiară are inteniuni de cuceriri in orientu, guvernulu Principatelor danubiane se inarmeza in una mesura potentiata și acitia ur'a in foiele sale oficiali, — avemu onorea a interpela pre d. ministru de esterne: Ce pasi s'au facutu pentru paralisarea faptelorū și nesuintieloru, cari amenintia pazea și sunt in contradicere cu pusetiunea bazata pre conventiuni a Principatelor danubiane, și, in genere, ce pusetiune va lua guvernulu facia cu intemplantile eventuali? Pest'a, 24 noevre 1868. Subscrii: Eduardu Zsedényi, c. Lupu Bethlen, Stef. Bittó, Ludovicu Horváth.

Interpelatiunea se va comunicā ministeriului comune de resbelu.

C. Antoniu Szécsen voiesce a avè informatiuni despre ordinea d'ilei a Delegatiunii; și ci bugetulu afaceriloru esterne nu se va potè pertratā, fără ca sè nu intrevina proiecte, propuneri și resolutiuni relative la politic'a esterna, acé'a ce ar' fi greu sè se intemple deodata cu pertratarea bugetulu. Prin urmare ar' fi de doritu, ca cartea rosia inca sè se pertratoze. Presedintele dechiara, că atātu cartea rosia câtu si politic'a esterna a guvernului se voru pertratā, candu delegatiunea le va pune la ordinea d'ilei. Presedintele decide totodata, că cartea rosia se va pertratā deodata cu bugetulu esternu.

De la Comitetulu Asociatiunii rom. transilv.

(In cestiunea conferirii stipendiiloru.)

„Federatiunea“ aduce in nr. 153. o corespundintia d'in Sabiuu, in care comitetulu Asociatiunii transilvane se ataca in modulu celu mai deonestatoriu, acusanu-se d'in partea corespundintelului, că la impartirea stipendiiloru Asociatiunii nu cauta „neci la testimoniele de eminentia, neci la cârtile de seracia, ci singuru numai la confesiunea și orb'a patronare de nepoti sèu patrioti.“ De aici deduce apoi corespundintele, că tenerii s'au desgustatu de Asociatiune, asiā încātu neci la stipendiele ei nu mai concurgu, ci pentru acést'a trebue sè se deschida a dou'a ora concurse s. a. In fine inchiaia cu asertulu: „că comitetulu n'are consciintia misiunii sale.“

Comitetulu basatu pre consciintia sa și pre actele sale, ce organulu Asociatiunii totdeun'a le aduce la cunoscintia publicului, nu pote decātu sè deplozeze o atare corespundintia. — Comitetulu atacatu și in publicu deonestatu, in sine și pentru sine, ar' sci dā unei asemenea corespundintia gola de totu adeverulu, tributulu meritulu adeca totala ignorare;*)

Comitetulu atacatu, chiaru și in consciintia pozitiei sale fatia cu totalitatea Asociatiunii, pre care o represinta și in alu cărei nume esercita actiunile sale, — atacuriloru și insultelorū corespundintelului gole de ori ce adeveru și basate numai pre nescie simple asertiuni culesse dor' de pe strade, ar' potè opune și pre usioru le ar' potè delaturā pre acele: cu o simpla negatiune.

Inse, de ora-ce corespundintia numita au aflatu locu in o foia publica; de ora-ce prin acé'a, nu comitetulu care e de adi pre mane, ci scopulu și tendintiele salutari și natiunali ale Asociatiunii, sunt in publicu descreditate și profanate, pentru ca opiniunea publica sè nu fia dusa in ratecire, dar' neci comitetulu cu detorintie pentru responsaveritatea și onorea sa, sè nu remana inaintea publicului in caricatur'a depinsa in acea corespundintia, ca sè nu vorbesca elu comitetulu și pentruca publiculu cetitoriu sè se pota informā pre deplinu despre starea cea adeverata a lucrului și despre motivele conducatorie ale comitetului, anumitu la impartirea stipendiiloru Asociatiunii, face se urmeze aici respectivele concluse d'in siedintia comitetului d'in 6. oct. c. n. 1868 nr. 261.

§. 131.

Presidiulu, pune la ordinea d'ilei, cestiunea impartirii stipendiiloru și ajutorieloru Asociatiunii, preliminate d'in partea adunarei generale tienute la Gherla in 25 și 26 aug.

*) Ba d'in contra spiretulu domnitoriu alu seclului nostru, publicitatea și opiniunea publica nu se potu ignora neci unadata, acestui foru potinte sunt supusi chiaru și despotii cei mai inganfati, cu atātu mai multu unu institutu infintiatu d'in denarii publicului.

c. n. a. c. pre anulū cur. 1868. Deci pottesce pre comisiunea insarcinata cu esaminarea concurselorū resp. a reportā in acestu obiectu. Senatoriu Petru Rosca, ca referintele comisiunii numite reporteza, că numerulu totalu alu concurentiloru este de 24. insi. D'intre acesti-a, pentru cele douē stipendie de câte 100 fl. v. a. destinate pentru ascultatori de drepturi — afara de patria au concursu 2 insi; ér' pentru stipendiulu de 80 fl. v. a. destinatu pentru unu juristu in patria numai unulu; pentru unu stipendiu de 330 fl. v. a. destinatu pentru unu agronomistu a concursu 2 insi, dar' acesti-a alternative au concursu și pentru filosofia; pentru cele douē (2) stipendie de câte 300 fl. v. a. destinate pentru ascultatori de filosofia au concursu 3 resp. 4 insi, pentru cele douē stipendie de câte 50 fl. v. a. destinate pentru gimnasisti au concursu 15 insi, pentru unu ajutoriu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu sodalu de meseria, carele voosce a se face maestru, a concursu numai unulu, asemenea si la alte douē ajutorie de câte 25 fl. v. a. menite pentru invetiacei de meseria a intratu numai unu concursu.

Dupa aceea luandu-se in ordene, mai antāiu la discussiune cele douē stipendie de câte 100 fl. v. a. preliminate pentru ascultatori de drepturi afara de patria, — comisiunea prin referintele sèu, propune pentru acele stipendie pre Dem. Teodoru juristu in ale IV-lea anu la Universitatea d'in Pest'a, ca pre unulu carele a satisfacutu pre deplinu conditiuniloru recerute; și apoi pre Constantinu Coti juristu in alu IV-lea anu la Universitatea d'in Pest'a, inse pre acestu d'in urma — dupace nu si-a produsu documintele recerute despre progresulu facutu in studie lu propune comisiunea numai conditiunatu, adeca: deca in tempulu celu mai scurtu si-va produce documintulu recerutu despre progresulu in studie pre semestr. II. an. scol. trecutu 1867/8.

Propunerea comisiunii relativu la concurentele d'in urma, a datu ansa la discussiuni mai indelungate și seriose intre membrii comitetului.

Dr. Nemesiu propune, ca pentru Constantinu Coti sè se reserve unu stipendiu de 100 fl. v. a. și intre aceea sè se provoce in tempulu celu mai scurtu, a si-tramite recerutele documinte despre progresulu in studie.

D'in contra D. Consiliariu de curte Iacobu Bologa, aducandu inainte, că nimene nu pote sè se bucore de stipendiele Asociatiunii, deca n'a satisfacutu mai inainte conditiuniloru recerute și precrise, face propunerea, ca celui d'antāiu anume lui Demetriu Teodoru fiinducā au coresponsu conditiuniloru prescise, sè i-se confereze acum stipendiulu cerutu; dar' încātu pentru celu de alu doilea, propune, ca sè nu i-se conferenze, ci stipendiulu resp. dechiarandu-se de liberu și vacante, sè se escrie de nou concursu, pentru impartirea acelu-a.

Dupa mai multe discussiuni pro și contra presidiulu — dupace Dr. Nemesiu și — retrage propunerea sa, pune mai antāiu la votisare, propunerea dlui Iacobu Bologa impartita in douē pãrti și anume mai antāiu a) in privinti'a concurentelului Demetriu Teodoru, care fu propusu si d'in partea comisiunii resp. și apoi b) in privinti'a adeseori amentitulu concurentu Constantinu Coti.

Partea antāia d'in propunerea dlui Bologa, primindu-se cu unanimitate de voturi, ér' partea a dou'a cu maioritate de 6 contra 5 voturi, se decide:

ca tenerului Dumitru Teodoru sè i-se confereze pre an. scol. 1868, cerutulu stipendiu de 100 fl. v. a., ér' celui alaltu concurentu d'in caus'a, că n'a produsu documintulu recerutu despre progresulu in studie pre semestr. II. an. scol. 1867/8, nu i-se pote conferi stipendiulu cerutu, ci acelu-a dechiarandu-se de liberu și vacante, pentru impartirea acelu-a, sè se publice concursu cu terminulu pana in 31 octovre c. n. an. cur.

§. 132.

Punendu-se la discussiune stipendiulu de 80 fl. v. a. destinatu pentru unu auditoriu de drepturi in patria, acelu-a pre bas'a documintelorū produse și esaminate, cum si la propunerea comisiunii resp., se conferenze cu unanimitate de voturi:

Concurentelului, Nicolau Prosteanu auditoriu de drepturi in al. III-lea anu la academi'a regia d'in Sabiuu.

§. 133.

Venindu la discussiune impartirea stipendiului de 330 fl. v. a. destinatu pentru unu agronomistu, comisiunea propune pre gimnasistulu absolutu și maturisatu Stefanu Chirilla. Comitetulu esaminandu și cercetandu in faci'a siedintiei, documintele respective, decide cu unanimitate de voturi a se primi propunerea comisiunii,

prin urmare cestiunatu stipendiu a se conferi tenerului Stefanu Chirilla.

§. 134.

Urmeza discussiunea asup'a impartirii stipendiiloru de câte 300 fl. v. a. destinate pentru doi ascultatori de filosofia comisiunea d'intre 3 concurenti, pre bas'a documintelorū recerute propune: pre Petru Prodanu și Ioane Marcusi ambii gimnasisti absoluti și maturisati.

Fiinducā, in privinti'a celui d'in urma, se escā diferentia de opiniune, fiindu unii d'intre dd. membrii ai comitetului de opiniune, că in loculu alu doilea, anume in loculu lui Ioane Marcusi, sè se propuna Ionitiu Badesiu, presidiulu se aflā motivatu, a pune la votisare propunerea comisiunii, carea încātu pentru celu de antāiu propusu, — primindu-se cu unanimitate — ér' încātu pentru alu doilea, cu maioritate de 8 contra 2 voturi, se decide:

Susu insemnatele stipendie pre bas'a documentelor examinate in faci'a siedintiei comitetului, a se conferi tenerilor: Petru Prodanu si Ioane Marcusi u, ambii maturisati.

§. 135.

Se pune la desbatere conferirea celor doue stipendie de câte 50 fl. v. a. destinate pentru gimnasisti: Numerulu concurentilor la aceste se sui pana la 15 d'in diferite clase gimnasiali (VII, VI, V, III, II.) Deci se escã intrebarã asupra modalitatiei, urmande la acest'a impartire.

Intru aceea d. Iacobi Bolog'a, d'in motivulu, ca sê se statorasca unu principiu fixat, cu privire la modalitatea urmandã, in asta afacere, face propunerea ca mai inainte de tote, pre langa progresulu bunu si ceala-l-alte recerintie, — sê se iee in consideratiune clas'a inaintata.

Secretariulu alu II d'in motivulu, cã de s'ar' primi o atare propunere, i-sar' parã a se dã prerogativa claselor superioare preste cele inferioare, este in contr'a propunerii dlui Consil. Bolog'a, deci propune d'in parte-si, ca in casulu candu de esemplu in clas'a a. VI. s'ar' aflã vre unu concurent resp. mai bunu decãtu in VII, sê se iee cu preferintia in consideratiune, progresulu celu mai bunu, deca exista si cealalte conditiuni recerute.

In urm'a acestoru doue propuneri escandu-se discusiuni indelungate si serioase, presidiulu pune la votisare propunerea dlui Bolog'a, si aceea cu maiortate de 8 contr'a 2 voturi, primindu-se, se decide:

a se adoptã cu privire la impartirea stipendielor destinate pentru gimnasisti cu preferintia, principiulu clasei inaintate.

§. 136.

Deci presidiulu poftesce pre respectiv'a comisiune in conformitate cu principiulu degia statoritu a si-face propunerea sa. Referintele comisiunii dupace dice, cã d'in a VIII clasa nu este nece unu competente, — propune mai antãiu pre studentele d'in VII-a clasa la gimnasiulu de statu d'in Sabiiu, anume: pre Nicolau Calefariu, carele pre langa aceea, cã e eminentulu primu, apoi este si lipsitu cu totulu de mediloce, comitetulu primindu cu unanimitate propunerea comisiunii decide:

a se conferi unu stipendiu de 50 fl. v. a. studentelui d'in VII clasa gimnasiala Nic. Calefariu.

§. 137.

Provocatu fiindu referintele comisiunii, a face propunerea si pentru celalaltu stipendiu, totu cu privire la principiulu degia statoritu, d'insulu refereza, cã comisiunea, incãtu pentru alu doilea stipendiu, n'a avutu tempu a se potã contielege pre deplinu a supr'a tenerului pre carele sê-lu propuna, ci aceea a lasatu-o in bun'a chipsuire a on. comitetu dar' totu-si dupace odata principiulu urmandu s'a statoritu si ia voi'a d'in parte-si, nu in numele comisiunii a propune pentru alu doilea stipendiu, pre Lazaru Bosioroganu studente in a VII. clasa gimnasiala d'in Orastia, carele a produsu testimoniu cu calculi de eminentia d'in tote obiectele. Secretariulu alu II-lea vine su cu propunerea sa d'in §. 135., propune pre Pompiliu Isaacu, carele era-si este primulu eminent in VI. clasa sêu pre Valeriu Ardeleanu studente in a VI. clasa gimnasiala, a carui tata este ingreniatu cu intretinerea a 3 prun-ci la scola.

In urmarea acestoru propuneri, escandu-se era-si discusiuni indelungate si DD. membrii ai comitetului descoperindu-si intr'o parte sêu intr' alte opiniuni si convingerile sale, dupa-ce documintele respective a concurentilor d'in clas'a a VII si VI. si mai alesu cele atingatorie de progresulu in studie si paupertate, s'a cetitu si examinat in faci'a siedintiei, cu tota scrupulositate, presidiulu se aflã de nou indemnatu, a pune la votisare propunerile respective, deci punendu-se mai antãiu la votisare propunerea referintelui comisiunii se decide:

a se primi conferindu-se astu-feliu cestiunatul stipendiu, competentelui Lazaru Bosioroganu, studente in VII. clas'a gimnas. la Orestia.

§. 138.

Punendu-se la discusiune ajutoriulu de 50 fl. v. a. destinat pentru unu sodalu de meseria, carele voiesce a se face maestru, acel'a la propunerea comisiunii respective si pre bas'a documentelor produse se decide:

a se conferi uniculu concurent Nicolae Vestemianu, sodalu de Cosiocariu in Sabiiu, carele inse lu-va primi de la cass'a Asociatiunii numai dupa ce mai antãiu va produce documentu demnu de credintia despre aceea, cumcã intru adeveru este intratu si primitu in consortiulu respectivu.

§. 139.

Incãtu pentru cele doue ajutoria de câte 25 fl. v. a. menite pentru 2. invetiacei de meseria, comisiunea reportandu, cã n'a incursu decãtu singuru numai unu concursu, a nume a lui Ioane Tohati, invetiacele de cismariu in Bistriti'a, propune, ca unulu sê se conferesca invetiacelelului numitu, fiindu ca concursulu este prevediutu cu documintele recerute, er' incãtu pentru alu douilea ajutoriu, sêu sê se publice de nou concursu, sêu sê se detiena in favorea cassei Asociatiunii.

Decisiune. Unu ajutoriu de 25 fl. v. a. conferindu-se lui Ioane Tohati, pentru celalaltu era-si totu

de 25 fl. v. a. sê se escoria de nou concursu cu terminulu pana in 31 noemvre 1868 cal. nou.

Dupa care retienendu-se comitetulu de la ori ce comentariu, on. publicu sê judece: unde este patrocinarã de confesiune de nepoti si patrioti?! unde este reconsideratiunea de testimonie cu eminentia si de cartile de saracia?! si unde e despartirea totala a concurentilor de Asociatiune si ce consciintia are sêu nu are comitetulu de misiunea sa?!!

Sabiiu in 5/17 noemvre 1868.

Comitetulu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

I. Hannia
v.-pres.

I. Rusu
secr. II.

Brasiovu, 11 noemvre 1868.

Nu sciu daca ati intielesu, cã dlu redactoru alu „Gazetei Transilvaniei“ Iacobi Muresianu a dobanditu de la steapanirea magiara marea gratia, de a fi ascultatu la protocolu aici in Brasiovu in caus'a pronunsiamentului si a publicãrii unoru articuli in foia ce redige. Dsa a cerutu ast'a d'in cauza, cã e bolnavu, incãtu pana asta-di nu fũ in stare nici sê esa d'in casa. Barbatii insarcinati cu ascultarea Domniei sale primira ordinu telegraficu, sê nu mai amene cercetarea nici pe unu minutu. Numitul domnu fũ dara silitu asta-di a parasã odai'a pentru prim'a ora spre a merge cu frigurile in spate la locuint'a julelui cercetatoriu, ca sê-si dee respunsurile la protocolu.

Nu se scie inca nimica positivu despre decursulu cercetãrii; d'in cãte au potutu totu-si transpirã pana acum, aflãmu, cã dlu Iacobi Muresianu, in consciint'a nevinovatiei sale, s'a portatu cu tota demnitate de barbatu resolutu si bunu romanu. Ce privesce legile d'in 1863, prin care natiunea romana se recunosce cu dreptu politicu natiunalu, dsa se fi spus, cã acele legi pe timpulu incoronarii regelui se aflau in deplin'a lor valore si candu Maiestatea Sa in juramentulu sêu: „Juru etc. cã voiu tienẽ . . . pe locuitorii besericesi si civili de tota clas'a in drepturile, imunitãtãile, libertãtãile, privilegiile si in vechiele loru datine bune“ — jurã si pentru sustinerea drepturilor nostre; cã-ci sub cuvintele „locuitorii de tota clas'a“ trebue sê se fi intielesu si romanii, apoi a tienẽ la sanctiunarea monarcului si la juramentulu sêu, e vertute dar' nu agitatieune.

D'in muntii apuseni.

Abrudu-Satu in octovre 1868.

Onorata Redactiune!

Corespondintele d'in muntii apuseni „unu fiu alu muntiloru“ d'in numerulu 147 alu „Federatiunei“, dupa ce a tienutu o revista a supr'a scoleloru d'in muntii apuseni, se afla motivatu a se descarcã in fine a supr'a scolei d'in Abrudu-Satu, care, dupa dsa, n'ar' meritã neci numele de scola.

Dreptu-ce, pentru constatarea adeverului, si orientarea onoratului publicu cetitoriu, subscrisulu comitetu parochialu alu besericeii gr. or. d'in Abrudu-Satu, se vede provocatu a dã la pasagiulu corespondintiei tendentioase „a fiului muntiloru“ urmatori'a

Declaratiune.

Cã paroci'a, er' nu comun'a, de ore ce in comuna sunt mai multe soiuri de locuitori, ci daca diceã celu putienu, cã comun'a besericesca gr. or. d'in Abrudu-Satu posedie unu edificiu scolaru in lungime de 5, si largime de 3 orgie, cu doue incaperi acomodate, cãtu si prevediute cu tote recuizitele scolare necesarie, e adeveru, si credemu a fi afara de tota indoie'l'a cã unu asemenea edificiu pote cuprinde in sine nu 20 de scolari, ci si una suta intrega numai sê fia, si sê vina toti la scola; dar' candu corespondintele au cutezatu a asemena acelu edificiu, si respective scol'a nostra cu „unu cotetiu“, se pare cã fiulu muntiloru a fostu cufundatu in regiunile fantasiei, si nu credemu cã ar' fi voitu a se exprime tocmai asiã, de cum-va nu si-ar' fi adusu aminte de unulu cu atare nume, ci dora a gresitu numai in espressionu:

deklarãmu mai departe cã celalaltu edificiu, care i mai place dlui corespondinte dar' nu i vine bine la socotela, pentrucã e cas'a parocului nostru, acelu edificiu este cas'a parochiala, er' nu edificiu scolaru, si nu a fostu zidita sêu menita pentru edificiu scolaru; apoi debuie sê scii domnule corespondinte, cã dupa ce preotimea nostra gr. or. d'in muntii, nu are nice o dotatiune, afara de uniculu stolaru miserabilu, comitetulu parochialu respective sinodulu parochialu crede, cã parocului lor, carele au datu dovedi faprice despre implinirea misiunii sale, zelulu acestui-a avemu de a i multiumi intre multe alte staruintie, cã a procuratu si acum de curendu in folosulu besericeii nostre una proprietate aproape de una mie de floreni; poporulu i detoresce multiumire si recunoscentia, detoresce a lu recompensã macaru cu una casa parochiala, deca nu pote cu altu ce-va.

Comitetulu parochialu e de ace'a convingere, cã Domni'a ta, dle corespondinte, dedatu fiindu a te amestecã in trebele preotiloru, dora invidiezi bun'a intielegere, care domnesce intre parocieni Abrudu-Satului, si paroculu lor, si cugeti a potã intrigã ce-va in folosulu dtale?

In cãtu despre una casa menita pentru locuint'a clopotariului; se vede cã numai fiulu muntiloru scie ce-va, er' acestu comitetu parochialu despre asiã ce-va, ce nu exista, nu are nici o cunoscentia.

Hei Domnule corespondinte, si fiu alu muntiloru! multa suntu neajunsele de care patimesce romanulu, dar' nu se ajungu pre astfeliu de cãli de critica si fanfaronade, ci prin lucrare activa, si contribuire faprica, atunci candu si Domni'a ta, dle fiu alu muntiloru, nu ti-ai detrage crucerulu de la disculu besericeii, candu domni'a ta ai cercã a vindecã realu d'in fundamentu, acolo, unde e loculu sêu, adaca: in sinodele parochiale, si asiã mai departe. Domnule fiu alu muntiloru! nu asta-di avemu o constitutiune besericesca, cu care potemu fã mandri, acolo avemu terenu de ajunsu de a ne aretã activitate, si rar'a intieptiune.

In fine, te indrumãmu Domnule corespondinte, ca de alta data sê te informezi mai bine, ca sê nu te blãmezi, pentru cã astfeliu acestu comitetu parochialu se vede in dreptu a declarã asertiunile Domniei tale de tendentioase, minciunose si puredietorie singuru d'in o invidia personala, neinpacavera.

Comitetulu parochialu alu besericeii
gr. or. d'in Abrudu-Satu.

Romani'a

Domnului ministru de interne.

Domnule Ministru!

Fiindu cã intrig'a si calomni'a n'a crutiatu nici alegãrile facute la 3 noemvre pentru membrii comunei Bucurestii

Fiindu cã d'ins'a s'a servitu si se servesce chiaru acum cu numele meu.

Te rogu, domnule Ministru, a primi demisiunea mea de membru alesu la acãsta Comuna.

Bine-voiesce, domnule ministru, a primi scl.

C. A. Rosetti.

Bucurestii, 5/17 nov. 1868.

(„Rom.“)

Varietãti.

* * (La adres'a domnitoriei „Hazãnk et Comp.“) Scieru ce amu comunicatu-o mai de una-di, despre atentatulu inceputu contr'a deputatulu Dobrzanski, amu reproduso-o d'a fantane domne de tota credint'a, o aflãmu constata in diurnalele „Zastava“, „Zukunft“ si „Correspondenz“, si se pote comprobã prin mai multi martori oculari. In adeveru foia magiara au retacutu acãsta curiosa intemplantã, scimu pu bine d'in care cauza, si numai sub impresiunea sensatiunii, provocata de publicisti'a straina, diurnalulu „Hazãnk“ vine a adresã pre capitanulu cetatii Pest'a la redactiunea „Federationi“, spre a cerc desluciri despre factorii crimei. De-orã noi n'amu venatu nici candu dupa glori'a de functionari faimosei politie magiara, nici nu i-amu invidiatu laurii castigati in caus'a lui Beniczky, si fiindu cã nici chiaru militã austro-magiara nu e in stare a curatã Ungari'a, acestu statulu a lui Augi'a, de numerosii sãi hoti si tãlhari, n'amu pututu face alt'a de cãtu a constatã faptul, er' in cãtu pentru factori, capitanulu cetatii adreseze cãtra redactiunea lui „Hazãnk“, pote va capetã de acolo deslucirile necesarie. — Unu altu diurnalu magiaru, ni-se pare „Hon“, numesce scierea nostra o nascocitura, pentru cã e absurditate, ca doi individi sê descarcã unu pistolu. Domnii acesti-a aru lucrã in interesulu lor propriu, deca nu s'ara face cu sil'a prosti.

* * (Detori'a de statu a Turciei.) Pana la resoiulu d'in Crimea Turci'a n'aveã detorie de statu. Imprumutele contractate atunci incoce, afara de celu mai recinte, facu 73.433,636 funti sterlingu, er' usurele, facu 5.436,000 funti sterlingu. Asiã numitele imprumute de Galat'a, pentru cari se solvecã 18% (cu comisiunile la olalta 24%), nu sunt computeate in asta suma, si prin urmare camat'a totala face 6.500,000 funti sterlingu. Pentru primulu imprumutu de 3 mil. funti s'au pemnoratu tributulu viceregelui d'in Egiptu. Alu doile imprumutu de 5 mil. s'a garantatu de Franci'a si Angli'a cu 4%. Alu treile d'in 1858 de 5 mil. s'a ipotecatatu pre vam'a d'in Constantinopolea. Alu patrule (1860 la Mirès) de 2.070,000 funti s'a garantatu specialu prin vam'a d'in Smirni'a, Sira, Salonichi, Janin'a si Laris'a. Alu cincile d'in 1862 de 8 mil. s'a ipotecatatu pre vam'a de tabacu si sare si pre competintiele timbrului, si alu siesele d'in 1863 de 8 mil. s'a ipotecatatu pre prisosulu eventualu alu venituriloru pemnorate. Dupa acestea au urmatu conversiunea si consolidarea detoriei interne, pentru care s'a scrisu unu imprumutu de 40 mil. funti, d'in cari la finea anulu trecutulu s'au fostu vendutu numai 36.363,636. Ca garantia speciala pentru acestu imprumutu sierbesce vam'a de oi in Rumeli'a si pre insulele Arcipelului si aram'a de Ticatu. In anulu 1863 s'a mai contractat alu optule imprumutu de 6 mil. cari se voru solvi in 21 ani al pari. Detori'a flotanta, pentru caletori'a sultanului in Europ'a, pentru espeditiunea d'in Candi'a, si pentru naile de resoiu nu se scie.

* * (D'in Timisior'a) se scie, cã reionulu cetãtii s'a redusu de la 500 orgie la 300; prin acãsta reductiune cetatea Timisioriei castiga unu complexu insemnatu de pamentu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALEXANDRU ROMANU.